

משה חיים פלח

- 1..... בסוגיא דארוס וארוסתו
 5..... בענין סמל"ח ברובא דאיתיה קמן
 7..... בענין דם כנענית כדם בהמה
 10..... בענין הודאת בעל דין במקום שחב לאחרים
 12..... בדנא דב' סימנים ראויין לשחיטה
 14..... בענין טבל ועלה מחזיק עצמו לכל דבר שירצה

בסוגיא דארוס וארוסתו

הא אדרבה צכה"ג איכא למיחש עפי דאפקרה נפשה לאחריו וצפעס אחת נאסרת.

ובחידושי ר' שלמה (סי' ו') ביאר צזה, דהא דחיישנן מדאפקרה נפשה לארוס אפקרה נמי לאחריו, אין הגדר דכיון דחזינן דנבעלה פעס אחת לצעילות נוספות דלא חזינן, דלעולם ריעותא דלא חזינן לא מחזקינן, אלא דכחא דחזינן דנתעברה ע"כ איכא ספק קמן ממי הוי הכ עובר, וצזה אמרינן דנהי דידעינן דבארוס צא עליה, אך אכתי אין זה מכריח דכך עובר הוי ממנו, אלא יתכן דכשם דאפקרה נפשה לארוס ה"ג אפקרה נפשה לאחריו, וצזה שפיר כתבו תוס' דצמקום דצא עליה ביאות הרבה תלין ליה בארוס מדין רוב צעילות אחר הצעל ומכשרינן ליה, ושז לענין האשה עלמה לית לן לספוקי כלל שמא נבעלה לאחר ביאה דלא חזינן. [ויעו"ש מה דיישז עוד עפ"ז].

ונראה להבוסף צזה, דהנה צחולין (ט"א) אמר רב הונא צכמה צחייב צחזקת איסור

ההוא ארוס וארוסתו דחתו לקמיה דרב יוסף היא אמרה מיניה והוא אמר אין מינאי אמר רב יוסף למאי ניחוש לה חדא דהא קא מודה ועוד הא אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל כו', והקשו תוס' ללישנא קמא צסוגיא דיצמות (ט"א) דאף צלא דיימא מעלמא חיישינן מדאפקרה נפשה לארוס אפקרה נמי לאחריו א"כ מאי מהני מודה, נהי דמודה דצא עליה ניחוש דילמא אפקרה נפשה לאחריו, דהא האי מודה אינו אלא דמודה דצא עליה דפשיטא שלא היה מונע אחריה לאורצה שלא תזנה, ותירצו תוס' וז"ל יש לחלק דצא דהתם היינו שפעס אחת צא עליה אצל מודה דהכא דקאמר מיניה היינו שצא עליה ביאות הרבה והיה רגיל אלא תמיד וכדאמרינן (סוטה כז א, חולין י"א) רוב צעילות הלך אחר הצעל עכ"ל.

ותמיהו האחרו' דהתינה לענין הכשר הולד אמרינן דכיון דצא עליה ביאות הרבה תלין ליה בארוס, אך לענין היתר האשה לצעלה

ריעותא כלל שרי לאכול תאנים זליה אף דלא מלי לצודקן מניקור, ואעפ"כ היכא דראה לפור המגקר בתאנה אסורה, ומצואר לכאורה דאף דהיכא דלא חזינן ניקור כלל שרי למיכל אף זלא זדיקה [עכ"פ היכא דא"א לצודקן] מ"מ היכא דחזינן ניקור לפנינו, אף דחזינן לליפור המגקר חיישינן [ויעוין בהמשך דזרי הרמז"ן שם ויעוין להלן].

ובאמת יש לדקדק זלשון הרמז"ן שכתב "דלאו זדקא חזינן דאיבו נקצינבו ממש כו' מי חיישינן שמא היב שם נקב מתחלה ובמקום הנקב הכנים לפרניו, ולא שנקב כלום אלא משום דאיבו הכנים לפרניו זנקזים נקט האי ליטנא", ולכאורה לדזרי האחרו' דאין הזאז נוקב ודאי, היינו דיתכן דיעול הדזר זלפרניו זלא לנוקבו, ואילו זלשון הרמז"ן נראה דודאי הכנים הזאז לפרניו זנקזים, ואי לא דזמקום הנקב הכנים לפרניו ודאי הוי חזינן נקב נוסף זמקום לפרניו [ווי"ל] ועוד מהו שכתב הרמז"ן דלא מייירי דחזינן דאיבו נקצינבו ממש, הול"ל דאין הזאז ודאי נוקב אלא דרכו לנקבו.

ולכאורה נראה זביאור דזרי הרמז"ן, דמתחילה נקט דמייירי דיעינן דודאי הוסיף הזאז זנקב, אלא דחיישינן שמא היב נקב קען זמקום לפרניו, ואיבו הוסיף לנקבן זמקום הנקב, וזבז הוקשה להרמז"ן דכיון דיעינן דודאי עזיד הזאז מעשה ניקוב לא שביז ריעותא לפנינו כלל, ותי' הרמז"ן דמייירי דלא חזינן כלל דודאי ניקבן, אלא חיישינן שמא הכנים לפרניו זנקב הראשון זלזד, וזבז שפיר חיישינן וכדיצתאר גזר הדזרים.

וביאור הדזרים נראה [וכזר עמדו זיסוד הדזרים] דיסוד הדין דזסתמא לא חיישינן לנקב היינו משום ד"כל ריעותא דלא

עומדת עד שיודע לך זמה נשחטה נשחטה זחזקת היתר עומדת עד שיודע לך זמה נערפה ולימא נשחטה הותרה הא קמ"ל דאע"ג דאיתיליד זבז ריעותא כזבעא מיניב רזי אזא מרז הונא זא זאז ונעל זני מעים מהו נעל הא ליתנבו אלא נקב זני מעיים מהו נקב הא קא חזינן דהוא נקצינבו אלא נעלן והחזירן כשהן נקוצין מהו מי חיישי' שמא זמקום נקב נקב או לא א"ל אין חוששין שמא זמקום נקב נקב איתיביב ראה לפור המגקר בתאנה ועכזר המגקר זאזבעיחים חוששין שמא זמקום נקב נקב כו', וכזר תמכו זבז דכיון דזאז ודאי נוקב זלפרניו, א"כ לא חזינן ריעותא כלל זמה דהחזירן כשהן מנוקבין, והוי כמאן דליתנבו דלא חיישינן, ויעוין זאחרו' דלידדו דזאז לאו ודאי נוקב אלא דסתמא דרכו לנקוב [וכ"כ החזו"א (סי' ריד ר"פ אלו טריפות זשם אזיו)] ויעוין זרמז"ן [חולין יב ט] הא דאמרינן לעיל אלא נעלן והחזירן כשהן מנוקבין מהו מי חיישינן שמא זמקום נקב נקב או לא קשיא לי מאחר דכי ליתנבו כלל כשרה כי איתנבו וידעינן דאיבו נקביב ליחוש שמא זמקום נקב נקב, ומשמע דלאו זדקא חזינן דאיבו נקצינבו ממש קאמר אלא משום דדרך הזאז לנקוב קאמר הכי מי חיישינן שמא היב שם נקב מתחלה זמקום הנקב הכנים לפרניו, ולא שנקב כלום אלא משום דאיבו הכנים לפרניו זנקזים נקט האי ליטנא עכ"ל, וזפשוטו כוונתו כדזרי האחרו'.

אולם לכאורה הדזרים לריכים זיאור, דהרי פרכי' מהא דראה לפור המגקר בתאנה ועכזר המגקר זאזבעיחים דחוששין שמא זמקום נקב ניקב, והכי אמרינן זעזודה זרה (ג ז) תניא רזי אליעזר אומר אוכל אדם עגזים ותאנים זליה ואינו חושש משום שנאמר שומר פתאים ה' [ויעו"ש זתום' רי"ד] הרי דהיכא דלא חזינן

שמה צעור נפגמה ורצ חסדא אמר כשרה שמה
 בעלם נפגמה בשלמא רב הונא כשמעתיא חלא
 רב חסדא מאי עעמא אמר לך עלם ודאי פוגם
 עור ספק פוגם ספק לא פוגם הוי ספק וודאי
 ואין ספק מויליא מידי ודאי כו', והנה נחלקו
 הראשונים בגוונא דנאצדה הסכין קודם צדיקה,
 ודעת רוב הראשונים דצזה מודה רב הונא
 דכשרה, דכיון דלא חזינ ריעותא כלל מוקמינן
 לסכין בחזקתה.

והנה נחלקו הראשונים בגוונא דאצד הסכין,
 ושיעת הרמז"ן ודעמיה דרב הונא פסיל
 אף צנאצדה הסכין, אך שיעת הרשצ"א ורוב
 הראשונים דלא פסיל רב הונא חלא צנמלאת
 פגומה אך מודה צנאצדה הסכין, וכבר תמה
 הרא"ה בצדק הצית (צ"א ש"ד ט) דצשיצר צה
 עלמות כל היום הרי ודאי ראוייה להפגם, וא"כ
 הרי היא כנאצדה, וז"ל ואינו נכון דלרב הונא
 ודאי נאצדה הסכין אחר שחיטה ודאי אסורה
 דהא אמר רב הונא אפילו שיצר צה עלמות כל
 היום אסורה וצשיצר צה עלמות כל היום הרי
 היא נפגמה לעינינו מחמת אותה שצירה וכן
 בכלל שיצר צה עלמות כל היום בכלל זה ודאי
 שצירת הסכין ששתצר לשצרי שצרים ואעפ"כ
 אסורה ואי אפשר צסכין שנאצדה לאחר שחיטה
 להתיר ציותר מזו שאין לך אצידת סכין גדולה
 מזו חלא ודאי לרב הונא כל שלא נצדקה הסכין
 אחר שחיטה הרי הוא אסורה עכ"ל [וז"ל
 הרמז"ן צתו"ד לפיכך כששיצר צה עלמות
 ונמלאת פגומה פסולה שהרי לא צדק עכ"ל]
 וז"צ שיעת הרשצ"א וש"ר דלא פסיל רב הונא
 חלא צנמלאת פגומה.

ולכאורה נראה לצאר צפשיעות, דהא אמרינן
 דרב הונא כשמעתיא, ולכאורה היינו
 צמאי דאמר דצהמה צחייה צחזקת איסור

חזינן לא מחזקינן ומעתה יש לדון, דהיכא
 דחזינן נקצ, אף דאית לן סיצה ודאית לתלות צה
 הך נקצ כואצ, מ"מ ללד דהיה הנקצ מעיקרא
 הרי חזינן ליה השתא, ולא אמרינן צזה כל
 ריעותא דלא חזינן לא מחזקינן, ואף דמסבירא
 היה נראה דכיון דליכא סיצה להסתפק שמה
 היה הנקצ מעיקרא, נמי הוי בכלל "ריעותא דלא
 חזינן", אך יתכן לדון דכל דללד דאיכא ריעותא,
 חזינן לפנינו דצר המורה מלד עלמו על הריעותא,
 שפיר חיישינן, והכא הרי ללד דהיה הנקצ
 מעיקרא הרי חזינן קמן דצר המורה על ריעותא
 [ויש להאריך עוד] והוא כסצרת הג"ר שלמה
 היימן הכ"ל צסוגין, דאף דצסתמא מהא דחזינן
 דאפקרה נפשה לארום לא חיישינן לציאה נוספת
 דלא חזינן, מ"מ היכא דחזינן דנתעצרה דמכח זה
 ידעינן צודאי דנצעלה, אף דידיעינן דהארום צא
 עליה וראוייה להתעצר הימנו, ונמלא דאין
 העוצר מעורר ספק על ציאה נוספת, מ"מ כיון
 דהעוצר מורה לן צצירור דהיתה ציאה, וליכא
 הכרח דנתעצרה מן הארום, שצ חיישינן לציאה
 נוספת.

מיהו יעוין צהמשך דצרי הרמז"ן שס שכתב
 וז"ל וסוגיא דפרכינן מגלוי שמה צמקום
 נקצ נקצ פירכא מכוליה דינא הוא דגצי גלוי
 אפי' [לא] אתיליד צה ריעותא אסרינן לה והכא
 כי ליתנהו פשיטא לך דשרינן ליה חלא לכולהו
 דיני פרכינן דהכי נמי צגי גלוי איכא למתלי
 התירא צרוצא עכ"ל, ולכאורה מצואר דצצרי
 דצחמת צגי גילוי אסרינן אף צלא ריעותא כלל
 [ומ"מ אין זה סתירה למשנ"ת, דהתם דחזינן
 צפור המנקר הרי חזינן דהוסיף צניקור].

והנה צחולין לקמן שס (י א) איתמר השוחט
 צסכין ונמלאת פגומה אמר רב הונא
 אפילו שיצר צה עלמות כל היום פסולה חיישינן

דזכה אשמועינן רב הונא דאמרינן נשחטה
 בחזקת היתר עומדת עד שיודע לך צמה נטרפה,
 אך דומיא דהכי קאמר ברישא דצחייה בחזקת
 איסור עומדת, וזהו דאמרינן דרב הונא
 כשמעתייה, דה"נ גבי סכין, אף דצנאצדה
 מוקמינן לסכין בחזקתה ואמרינן דכל ריעותא
 דלא חזינן לא מחזקינן, וצשיבר צב עלמות ליכא
 ריעותא כיון דהוי ודאי פוגם, מ"מ כיון דהשתא
 חזינן לסכין פגומה לפנינו, שפיר חשיב ריעותא
 ולא תלינן הכ פגם צשצירת הסכין, אלא חיישנן
 דנפגמה מעיקרא, ורב חסדא דפליג היינו משום
 ד"אין ספק מוגיא מידי ודאי" וצפשוטו היינו
 דכיון דאית לן סיבה ודאית לתלות צב הכ
 ריעותא, שוב לא עצדא ריעותא כלל למפרע.

עומדת עד שיודע לך צמה נשחטה, אך לכאורה
 מהתם ליכא הכרח לעלם חידושא דרב הונא גבי
 סכין, ואף רב חסדא מודה לעיקרא דדינא
 דצמה צחייה בחזקת איסור עומדת.

ונראה לצאר דכוונת הגמ' צמאי דאמרינן
 דסיפא דרב הונא דנשחטה הותרה עד
 שיודע לך צמה נטרפה אחי למימר אע"ג
 דאיתיליד צב ריעותא כגון דצא זאב ונטל צני
 מעיים והחזירן כשהן מנוקצין, ונתצאר דהתם
 נמי זאב ודאי נוקצ, ונמלא דצחמת ליכא ריעותא
 כלל צמה דחזינן השתא נקצ, מ"מ כיון דללד דהוי
 נקובים מעיקרא, חזינן השתא הכ נקצ, ס"ד דלא
 אמרינן צזה ריעותא דלא חזינן לא מחזקינן, ונהי

בענין סמל"ח ברובא דאיתיה קמן

חשיב כלל חזקה נגד הרוב ודלא כתום, דכיון דידעינן זודאי דאיכא חתיכות דילאו מחזקתן, וברוב מורה דהך חתיכה היא מהנך חתיכות שיילאו מחזקתן, א"כ אין הרוב מתנגד לחזקה כלל [ובחמת דהיה מקום לדון דכיון דידעינן זודאי דאיכא חתיכות שיילאו מחזקתן, והספק הוא האם חתיכה זו היא מהנך שיילאו או לאו ל"ש צזה כלל דין חזקה, ואף צלה רוב וכן האריך הש"ש (שס) ואכמ"ל, אך מדצרי הגרע"א נראה דאף חת"ל דצלה רוב שפיר שייך דין חזקה אף צכהאי גוונא, מ"מ צמקום רוב, כיון דהרוב מורה דהך חתיכה היא מהנך חתיכות דילאו מחזקתן, אין הרוב מתנגד לחזקה].

אולם כתב הגרע"א דאף דצדצרי תום' חזינן דאף צכהאי גוונא חשיב דהחזקה כנגד הרוב, מ"מ אהניא הך סצרא עכ"פ לענין דלא נימא סמוך מיעוטא לחזקה, ולכאורה כוונתו משום דאין הרוב סותר ממש לחזקה, דאדרבה הרוב מורה דחתיכה זו היא מהנך דנפקו מחזקת וכנ"ל, ונהי דאף צכה"ג נגרע כח הרוב, מ"מ לא אליס המיעוט להצטרף עס החזקה.

אך יתכן לצאר עוד ע"ד סצרת הש"ש, דהנה באחריו האריכו דצדין חזקה איכא תרי דיני, דין הכרעה ודין הנהגה, ונראה דאף לדצרי תום' דצב' חנויות נמי שייך דין חזקה, מ"מ אין צזה אלא דין הנהגה דחזקה, אך דין הכרעה דחזקה לא שייך צכהאי גוונא, כיון דידעינן זודאי דאיכא חתיכות שיילאו מחזקתן [וצמקו"א נתצאר עוד צזה].

ומעתה יש לומר, דהא דאמרינן סמוך מיעוטא לחזקה אינו אלא לדין הכרעה דחזקה [דהך דין חזקה דמי לרוב דהוי נמי דין הכרעה,

ותיפוק ליה דהתם רוב פסולין אללה והכא רוב כשרין אללה מסייע ליה לרבי יהושע צן לוי דאמר רבי יהושע צן לוי לדצרי המכשיר מכשיר אפילו צרוב פסולין לדצרי הפוסל פוסל אפילו צרוב כשרים, וכתבו תום' וז"ל וליכא למימר צמדצרת דליכא אלא רוב איכא למימר סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע לה רובא דאפילו אית להו סמוך מיעוטא לחזקה לר"ג ור' יהושע מ"מ לא הוי אלא פלגא ופלגא ודין הוא שתאסר מספק דספק איסורא לחומרא כו', ומצואר מדצרי תום' דאף צרובא דאיתיה קמן אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה, אך כרש"א ציצמות (קט 6) כתב צחד תירוצא דצרובא דאיתיה קמן לא אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה [וגריס הכי צרש"י (קידושין פ 6)].

והנה לקמן (עו 6) תשע חנויות כולן מוכרות צשר שחוטב וחת מוכרת צשר נצלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאי זה מהן לקח ספיקו אסור וצנמלא הלך אחר הרוב, ויעוין צתום' (נהי יח 6) שכתבו דאיכא הכא חזקה כנגד הרוב דצהמה צחייב צחזקת איסור עומדת, ותמה הש"ש (ש"ד פ"צ) דהא שיטת הרבה ראשונים (חולין יב א, יצמות קטב צ צכ"ז) דאף לדידן אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה לחומרא עכ"פ מדצבנן, וא"כ היאך אזלינן צב' חנויות צתר רובא נימא סמוך מיעוטא לחזקה.

והגרע"א (תניינא ס' קג סק"ע) כתב ליישב, דאף לדצרי התום' צנדה דגס צב' חנויות שייך דין חזקה וחשיב רוב נגד חזקה, מ"מ דין סמוך מיעוטא לחזקה לא אמרינן צזה.

ובטעמא דמילתא ציאר הגרע"א, דמסצרא היה מקום לומר דצב' חנויות לא

ולככי מהניא להלטרף עס המיעוט לגרע כח
הרוצ] אך בחזקה דהנהגה גרידא לא אמרינן
סמוך מיעוטא לחזקה, ולא מהניא הכ חזקה
לגרע כח הרוצ כלל, ולפ"ז מצואר היטב, דבטי

חנניות אף דשייך דין חזקה, מ"מ לא אמרינן בזה
סמוך מיעוטא לחזקה [ושו"ר דכזר עמדו זיכוד
הדברים].

בענין דם כנענית כדם בהמה

ונראה לכאורה צביאור דברי רש"י והרמב"ם, דסלקא דעתין דאע"ג דדיני עומאה לא נהגי צגוי, מ"מ גוי שנגע צמת ולאחר מכן נתגייר יחא עמא השתא, דעלם סיצת העומאה שייכא אף צגוי, אלא דדיני העומאה לא נאמרו צו, וא"כ כשנתגייר דהשתא נהגי צו דיני עומאה, יחא עמא מכח הנגיעה דאתמול, ולהכי כתב הרמב"ם דגוי שנגע צמת "הרי הוא כמי שלא נגע" והרי הוא דומה לצבחה שנגעה צמת, דל"ש צב אף סיצת העומאה.

ועד"ז מבוארים דברי רש"י צסוגין, דס"ד נכהי דלא נאמרו דיני עומאה צגוי, מ"מ עלם שם נדה חייל עליה ע"י הראיה, וכשנתגיירה תחא עמאה מכח הראייה דאתמול, ולהכי כתב רש"י דדם כנענית כדם צבחה, וראייתה אינה ראיית דם נדות כלל.

והכא צבי נדה מבוארים הדברים עפי, דצנגיעה צמת צפשוטו לא חייל על הגצרא שם אלא דע"י הנגיעה עוצרת העומאה, וצזח י"ל צפשיטות דכל דצשעת המגע לא נהגי ציה דיני עומאה לא חייל מידי ע"י המגע, אף צגדה דע"י הראייה חייל עליה שם נדה [וצמקו"א נתצאר דיסוד החומר העומאה היוולדת מגופו לענין שילוח עמאין היינו מחמת סיצת העומאה ויעוין צמשת ר' אהרן (עברות סי' כו)] ס"ד דכל דהשתא נתגיירה ונהגי צב דיני עומאה, יחול עליה דין עומאה מכח עלם השם נדה דעליה.

ולכאורה יש מקום לצאר עוד צדברי רש"י, דנהי צשערי ישר (ש"צ פ"ד) נקט צפשיטות דכל זמן דהדם צצית החילון חשיב כראיה ואיכא סיצה לעומאת נדה, ויעו"ש

תניא הגיורת שנתגיירה וראתה דם ר' יהודה אומר דיה שעתה ר' יוסי אומר הרי היא ככל הנשים ומעמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה ולריכה להמתין ג' חדשים דברי ר' יהודה ר' יוסי מתיר ליארם ולינשא מיד כו' ופירש רש"י וז"ל וראתה דם צו ציוס, דיה שעתה ולא גזרו צב עומאת מעת לעת לעמא עברות שנגעה צהן משעת עזילה עד שעת ראייה דחא אפי' יחא דם זה מאתמול והעמידוכו כותלי צית הרחם שזכו העטם של מעת לעת צצנות ישראל הלא דם כנענית כדם צבחה, ואם תאמר ניחוש שחא משעצלה נעקר וילא מיד עומאה למפרע דרצון היא והיכא דאיכא למיגזר מעת לעת שלם גזור מפקידה לפקידה והיכא דלא גזור מעת לעת לא גזור מפקידה לפקידה עכ"ל, ומצואר צרש"י דעעמא דאינה נעמאת אי יחא דם זה מאתמול משום "דדם כנענית כדם צבחה" ולכאורה לריך ציאור למאי הולרך להאי עעמא, ותיפור"ל דליכא כלל דין עומאה בעכו"ם (ועי' חוב' צ"ב כ ח).

והנה כע"ז מלינו צדברי הרמב"ם ריש הלכות עומאת מת (פ"א ה"ג) וז"ל ואין הגוי מעמא צאהל ודבר זה קצלה הוא והרי הוא אומר צמלחמת מדין כל נוגע צחלל ולא הזכיר שם אהל, וכן העגוי אינו נעשה עמא מת אלא גוי שנגע צמת או נשאו או האהיל עליו הרי הוא כמי שלא נגע הא למא זה דומה לצבחה שנגעה צמת או האהילה על המת, ולא צעומאת המת בצלצד אלא צכל העומאות כולן אין הגוי ולא הצבחה מתעמאין צהן עכ"ל, ולריך ציאור אריכות דברי הרמב"ם שהוסף דהרי הוא כמי שלא נגע והרי זה דומה לצבחה שנגעה צמת או האהילה על המת.

דזיאר דמח"ע דוקא שייכא צוזא צוזא חזקה דהשתא [ויעוין צנז"ק (י"ד ס"י ג) וצמח דתמח עליו החו"ד (ס"י ק"א סק"א) ולדברי הגרש"ש מיושבת קושית החו"ד] ולפ"ז אפילו אי נימא דמה דראתה דם גדות צעודה גויה אינו סיבה לעמאותה משנתגיירה, מ"מ כיון דאכתי הדם צצית החילון כשנתגיירה תעמא מחמת השתא, ולזה הולך רש"י לצאר דם כנענית כדס בהמה ואין זה דם גדות כלל [והא לא אמרינן דמשעה דנתגיירה יחול על הדם שם דם גדות, דהא ודאי תלי צעקירה].

והנה צנדה (מ"ב א) אמר רב יולדת שירדה לטבול מטומאה לטהרה ונעקר ממנה דם צירידה עמאה בעלייה עוברה א"ל רבי ירמיה לר' זירא צירידה אחאי עמאה עומאה צלועה היא א"ל זיל שיליה לרבי אצין דאסצרות ניהליה וכרכיש לי צרישיה צי מדרשא, אזל שיליה א"ל עשארה כנצלת עוף עוהור שמעמאה צגדים צצית הצליעה, מי דמי התם אין לה עומאה צחוץ הכא כי נפיק לצראי ליעמי, הכא נמי כשילא לחוץ אי ילא לחוץ מאי למימרא מהו דתימא מגו דמהני עזילה לדם דאיכא גואי תהני נמי להאי קמ"ל, ויעוין צרש"י שם דפירש וז"ל עומאה צלועה היא וקיימא לן צפרק צהמה המקשה (חילון ע"א א) עומאה צלועה אינה מטמאה לא צמגע ולא צמשא והכא הא עומאה צלועה היא, ולא דמיא לכל הגשים שמעמאות צצית החילון דהתם משום ראייה דמאתמול היא ועומאת שצעה ורחמנא אמר צצשרה מכי אחא צצית החילון הויא ראייה אצל הכא משום משא ונגיעה היא ועומאת ערב דאי משום ראייה מאתמול איעקר ומאתמול הויא ראייה וראייה דמאתמול לא מהניא לה האידנא דמאתמול הוה להו ימי עומאה והשתא הוה להו ימי עוהר ועומאה צלועה לא

מטמיא צמגע וצמשא עכ"ל, והנה מריש דצרי רש"י "דאי משום ראייה מאתמול איעקר ומאתמול הויא ראייה" משמע דלא חשיב ראייה אלא צליאת הדם לצית החילון [וכ"ה צפשוטו כדלכלן] אך מהא דסייס רש"י "וראייה דמאתמול לא מהניא לה האידנא דמאתמול הוה להו ימי עומאה והשתא הוה להו ימי עוהר" משמע לכאורה דאי לאו דהשתא הוה ימי עוהר שפיר הויא נעמאת מחמת המלאות הדם צצית החילון [וכבר עמדו צזה] אך לכא' אכתי ל"צ לשון רש"י "וראייה דמאתמול לא מהניא לה האידנא" וכן תחילת דצרי רש"י דזיאר עעמא ד"מאתמול איעקר ומאתמול הויא ראייה".

ובציקר הדין לכאורה דצבר תמוה לומר דכל זמן שהדם צצית החילון חשיבא ראייה, דא"כ כל דנותרה אפילו עיפת דם כחרדל ופחות מכאן (עש"ד ס"י קפג סק"א) אכתי עמאה האשה ולא מליא ליעבה, וכן הביא הסד"ע (ס"י קלו סק"א) מתשובת זכרון יוסף (שעיינהרע י"ד ס"י י) דאין הדם מטמא אלא צשעת יליאתו לצית החילון ושם כתב דכן מוכח מסוגיא דגדה כ"ל ומדצרי רש"י שם יעוין שם [וכפכ"ג פירש כוונת רש"י כדמשמע מתחילת דצרי דלא חשיבא ראייה אלא מאתמול דאיעקר הדם ויעוין עוד שם].

ויעוין עוד צריש פרק הבא על יצמתו (ג"ד א) מה לגדה ואשת אח שכן אין להם היתר צחיי אוסרן תאמר באשת איש שכן יש לה היתר צחיי אוסרה אמר ליה רב אחא מדפתי לרצינא אטו גדה ואשת אח צחיי אוסרן הוה דאין להם היתר אצל לאחר מכאן יש להם היתר גדה ציומי תליא מילתא אשת אח צצנים תליא רחמנא אלא פריך הכי מה לגדה ואשת אח שכן אין אוסרן מתימן תאמר באשת איש שאוסרה מתירה כ' ופירש רש"י וז"ל צחיי אוסרן כל זמן שהדם חי והיא

שופעת וכן אשת אה אין היתר בחיי אחיו שאפילו הוא מגרשה אסורה לזה אשת איש יש לה היתר בחייו על ידי גט, ציומי תליא מילתא אפי' אם מת האסרה שפסקה דם צראייה ראשונה

אסורה כל שצעה עכ"ל, ומשמע קלת דאין הדם אסרה אלא כאשר שופעת ולא בעלם המלאות הדם צבית החילון [וא"מ] ואף דהתם מיירי צאיסור נדה לצעלה בפשטו ליכא חילוק בזה.

בענין הודאת בעל דין במקום שחב לאחרים

דאס חצ לאחרים הוי ליה כמו אחר ואינו נאמן יעו"ש.

אולם הנה צ"מ (יג ז) תנן מלא שטרי חוב אס יש צהן אחריות נכסים לא יחזיר שצית דין נפרעין מהן אין צהן אחריות נכסים יחזיר שאין צית דין נפרעין מהן כו' וצגמ' צמאי עסקינן אילימא כשחייב מודה כי יש צהן אחריות נכסים אמאי לא יחזיר הא מודה ואי כשאין חייב מודה כי אין צהן אחריות נכסים אמאי יחזיר נהי דלא גבי ממשעבדי מצני חרי מגבא גבי כו' אמר לך אציי מתניתין היינו עעמא דחייב לפרעון ולקנוינא, ומצואר מדצרי בגמ' דאי לאו חשש קנוינא סמכינן אהא דחייב מודה אף צשער שיש צו אחריות נכסים דגוצה מלקוחות, ותמכו האחרו' דהא כל היכא דחצ לאחרים לא מהניא הודאת בעל דין.

אולם צאמת צדצרי רוצ ככל הראשונים מצואר דעעמא דלא מהימן צהודאת בעל דין צמקוס שחצ לאחרים היינו משום חשש קנוינא, וז"ל הרמב"ם (פ"ג ממלוה ה"ו) ראוזן שהיה חייב לשמעון מאה ולוי חייב לראוזן מאה מויליאין מלוי ונותנין לשמעון, לפיכך אס אין לראוזן נכסים והיו לו שטרי חוב על לוי ואמר לוי שטר אמנה הוא פרוע הוא והודה לו ראוזן אין משגיחין על הודאתו שמא קנוינא הס עושין לאצד זכותו של שמעון עכ"ל, ומצואר דעעמא דאינו נאמן צמקוס שחצ לאחרים אינו אלא משום חשש קנוינא, וכן מצואר צרשצ"א צביטין (יד א) וצתשו' (מיוחסות ס"י יט) וכן מצואר צריעצ"א (צ"מ יג א) וכן משמע מדצרי הרמב"ן והרשצ"א והריעצ"א (צ"מ עב א) וכ"מ מד' הריעצ"א (שס טו א), וכ"מ צרא"ש (פ"ק דצ"מ ס"י מ"ג) והוא מד'

כתב לה נדר ושצועה אין לי עליך אין יכול להשצועה אצל משציע הוא את יורשיה ואת הצאים צרשותה נדר ושצועה אין לי עליך ועל יורשיך ועל הצאים צרשותך אינו יכול להשצועה לא היא ולא יורשיה ולא את הצאים צרשותה אצל יורשיו משציעין אותה ואת יורשיה ואת הצאים צרשותה כו' והנה שיעת הרי"ף ודעמיה דלא מהני פטור משצועה אלא לגבי יורשים, אך גבי לקוחות לא מהני פטור משצועה, וכתב הרי"ף ראייה לזה מהא דאמרינן לעיל צפרק האשה שנתארמלה (יט א) דמלוה שאמר שטר אמנה הוא זה אינו נאמן צגוונא דחצ לאחרים כגון צמקוס שיעצודה דר"ג, וז"ל הרי"ף ואף על גב דכתב לה בעלה נאמנות לא תפרע אלא צשצועה דלא מהניא נאמנות אלא היכא דהמניה לוח למלוה עליה דידיה ועל ירתייה צתריה אצל היכא דאיכא עליה חוב לאינוש אחרניה או כתוצת אשה או לוקח דזצן מיניה לא מהניא ומסתייע הדין סצרה מהא דגרסי' פרק האשה שנתאלמנה אמר רצ יהודה אמר רצ האומר שטר אמנה הוא זה אינו נאמן ואמרינן דקאמר מאן אילימא דקאמר לוח פשיעא לאו כל כמיניה אלא דקאמר מלוה תצא עליו צרכה וכו' אציי אמר לעולם דקאמר מלוה וכגון שחצ לאחרים וכדרי' נתן דאמר ר' נתן מניין לנושה צחצירו מנה וחצירו צחצירו מניין שמויליאין מזה ונותנין לזה ת"ל ונתן לאשר אשם לו אלמא כל היכא דחצ לאחרים וליכא גציה מהיכא דפרע אין הודאתו הודאה והא נמי דכותה.

והנה צעיקר דינא דלא מהניא הודאת בעל דין צמקוס שחצ לאחרים, צפשוטו היה נראה מסצרה דה"ע משום דל"ל כלל שס צע"ד לזה, וכ"נ לכאורה מדצרי הקל"ה (ס"י נע סק"צ) שכתב

האשה שנתארמלה האומר שער אמנה הוא זה אינו נאמן ואוקימנא דקאמר מלוה וכגון שחז לאחרים, ר"ל דכיון דלא מהימן היכא שחז לאחרים אין הנאמנות מועיל לו כלום אף על פי שקדם שהרי יש לחוש שמא פרעו עכשיו והוא אינו מודה כדי לעשות קנוי'א על הלוקחות עכ"ל, ומבואר בדברי הרמב"ן דאף הכא בדברי הרי"ף דלא מהניא נאמנות המוכר לפטור משצובה דלקוחות היינו משום חשש קנוי'א, והרי הכא אין זה ענין נאמנות דהודאת צעל דין כלל, והא דדימה הרי"ף דין פטור משצובה לדין הוצ"ה, היינו דיסוד דין הודאת צעל דין דהאדם בעלים על ממונו ומכח זה מלי לחייב לדון על פיו, וה"נ מכח זה מלי להאמין את צעל דינו ויכעין דינא דנאמן עלי אבא דמבואר ברש"ם (ב"ב קכח א) וב"מ"ה (ב"ב יג ג) דיסודו מדין הוצ"ה ולזה קאמר הרי"ף דכשם דלא מהניא הוצ"ה לחוב לאחרים ה"נ לא מהני פטור שצובה, אף ל"ש לדון בזה ראי' והוכחה כלל, ואעפ"כ מבואר ברמב"ן דעמא דלא מהימן לחוב לאחרים היינו מפני חשש קנוי'א.

ומבואר בדברי הרמב"ן, דיסוד נאמנות דהודאת צעל דין שייכא אף במקום דחז לאחרים, והא דאמרינן דאינו נאמן מפני חשש קנוי'א, היינו תקנת חכמים לחוש להפסד לקוחות, ולהכי שייך האי עמא אף לענין פטור שצובה, ויש להאריך עוד בזה.

הראש"ד בשעמ"ק (שם י"ג) ויעוין עוד בראש"ש (לעיל פ"ב ס"ט) בשם הראש"ד.

ורי שמואל ז"ל בצמח וכמה דוכתי (בחי' במכילתין סי' כ' ובשי' ב"מ יב ג ובזכרון שמואל סי' לח) כתב לבאר בזה, דודאי הא דאמרינן דלא מהימן לומר אמנה משום דחז לאחרים, דינא קאמר דצמקום דחז לאחרים ליכא כלל נאמנות דהודאת צעל דין, ול"ה משום חשש קנוי'א גרידא, ואילו היב הדין דהודאת צע"ד מהניא אף צמקום דחז לאחרים לא הוי חיישינן לקנוי'א, דאדרבה נאמנותו היתה מועלת לצרר דאמנה הוא וליכא קנוי'א, אלא דליכא כלל תורת נאמנות דהודאת צע"ד היכא דחז לאחריו, ומש"כ הרמב"ם והריעב"א טעמא דקנוי'א כוונתם דנהי דליכא בדבריו תורת נאמנות דהודאת צע"ד, מ"מ כל היכא דהצ"ד מודה אית לן ראי' דכן הוא גם בלא דין נאמנותו, דסברא היא דקושעא קאמר דאם לא כן לא היה חז לעלמו וכדמלינו בשערות העולים בערכאות ובאשה שאמרה לצעלה גירשתני, ולזה הולרכו הראשונים לעמא דקנוי'א דמה"ע ליכא ראי' מהודאתו.

אולם מדברי הרמב"ן בסוגין מבוארת דרך אחרת בזה, דהנכ יעוין בחידושי הרמב"ן בסוגין שכתב וז"ל ותו כתב רבינו ז"ל גבי הא דתנן הנפרעת מנכסים משועבדים לא תפרע אלא בשצובה דלא מהני נאמנות אלא היכא דהימניה למלוה עליה דידיה ועל ירתיה בתריה וכו' ומסתיעא הדין סברא מדגרסינן פ'י

בדינא דב' סימנים ראויין לשחיטה

אפילו פסק את הגרגרת והח"כ שחט את הושט
 אהניא שחיטה לטבר מידי נצילה ואע"ג דאין צ'
 הסימנין ראויין לשחיטה, והא זזה לא אשכחנא
 מאן דפליג עליה [ויעו"ש דכתבו מכה זה דדברי
 הרש"צ"א לאו כלל הוא בכל הפסולין, אלא הוא
 מכלל הלכתא דעיקור, דנאמר זזה נמי דצעינן
 דתרוויכו לא יהיו עקורין, אך לכאור' מלשון
 הרש"צ"א "צעינן שיהו שני הסימנין ראויין
 לשחיטה" משמע עפי דכלל הוא בכל דוכתא.

והנה שיטת רש"י (ב"ב, כ"ג) דשהייה וחלדה פסולי
 צמיעוט צתרא, ובסמ"ק (ס"ה ק"ז) מצואר
 דלרש"י הוא הדין דשהייה צין סימן לסימן פסלה
 אף צעוף וצפשוטו ה"ה חלדה, דאף דלא צעינן
 אלא סימן אחד, מ"מ אם איכא פסול צסימן שני
 נפסלה השחיטה, ותמכו בזה, דהנה הרש"ש
 (לקמן כ"ב) נקט דהא דמכשיר ר"ע קודם חזרה
 בהחליד תחת השני ופסקו היינו דוקא צסימן
 אחד, ויסוד דינא דר"ע אחד הוא, דלעבר מידי
 נצילה סגי צסימן אחד, והחליד צסימן שני הוי
 כפסק אחד ושחט אחד, אך לפי המצואר צסמ"ק
 דאף צעור דהכשירו צסימן אחד, אם שהה [או
 החליד] צשני הוי נצילה תיקשי היאך מכשיר ר"ע
 בהחליד תחת השני [מיהו צנמוק"י שם מצואר
 דר"ע מכשיר אף בהחליד צ' הסימנין, דפליג צין
 צשחט סימן אחד וצין צשחט צפסולי שחיטה].

ונראה לדון לצאר, דהנה צעיקר שיטת רש"י
 דאיכא פסולין צמיעוט צתרא מלינו
 כמה דרכים, דיש מהאחרו' דציארו דהפסול חייל
 בכל השחיטה, וכן צסימן שני צעוף, ויש
 מהאחרו' דציארו דכל היכא דשחט הכל לא סגי
 צרוצ, ויעוין צלשון צרינו ירוחם (נפ"ו או"י ק"ע ד)
 ויעוין צמשיצ דבר להנלי"צ (ח"ב ס"י יד) ויש לצאר

בדין עיקור סימנין, שיטת הצב"ג דלא מהניא
 שחיטה צסימנין עקורין, והתוס' לעיל (ט)
 בציארו וז"ל ובהלכות גדולות פירש עקור
 שנעקר הסימן ונשמט חוץ ממקומו כו' לדברי
 הלכות גדולות לאו ערפה היא אלא שכן הלכה
 למשה מסיני דאין שחיטה מועלת צסימן שמוט
 הנשמט חוץ למקום חיבורו צין צושט צין צקנה
 ואפילו עוף שהכשרו צסימן אחד אם נשמט
 האחד אין שחיטה מועלת צשני, וכ"כ הרש"צ"א
 בתורת הבית (ב"ב סוף ש"א כו ב) וז"ל ואם תאמר
 אם כן כיון דלאו ערפה ממש היא אלא אסורה
 ומשום דאין שחיטה צסימנין עקורין צשנעקר
 סימן אחד צעוף ושחט את השני אף הוא יהא
 כשר דאלו משום עקירת הסימן אינו ערפה
 כדאמרן ואלו משום שחיטה הא נשחט צסימן
 השני שאינו נעקר וכי תימא הכי נמי הא תניא
 שחט את הושט ונשמטה הגרגרת שחיטתו כשרה,
 פירוש צעוף נשמטה הגרגרת והח"כ שחט את
 הושט שחיטתו פסולה, יש לומר אף על גב
 דהכשירו של עוף צסימן אחד צעינן שיהו שני
 הסימנין ראויין לשחיטה כו', ומצואר דאף צעוף
 דסגי צסימן אחד, מ"מ איכא דינא דצעינן דצ'
 הסימנים יהיו ראויים לשחיטה.

ותמחו הבית הלוי (ח"ב ס"ה ב) והאחיעזר (ח"ב
 ס"ה) דהא לקמן (ב"ב) שחט את הושט
 ופסק את הגרגרת או פסק את הגרגרת והח"כ
 שחט את הושט או שחט אחד מהן והמתין לה
 עד שמתה או שהחליד את הכסין תחת השני
 ופסקו רבי ישצב אומר נצלה ר"ע אומר ערפה
 כלל אמר רבי ישצב משום רבי יהושע כל
 שנפסלה צשחיטתה נצלה כל ששחיטתה כראוי
 ודבר אחר גרס לה ליפסל ערפה והודה לו רבי
 עקיבא, הרי חזינו דלרבי עקיבא קודם חזרה

וכן יש לומר צמשה"ק האחרו' דהא צעינן דיביו צ' הסימנים ראויין לשחיטה, דיש לומר דדוקא לדידן דצבהמה צעינן צ' סימנין אף לטבר מידי נבילה, אמרינן דאף דצטוף אמרה תורה דסגי צסימן אחד, מ"מ צעינן דיביו עכ"פ צ' הסימנים ראויין לשחיטה דיבא הטוף ראוי לשחיטה גמורה כצבהמה [ויתצאר טפי למה לדידן הרמב"ן (כ"ז א) דהא דצעינן לכתחילה צ' סימנין צטוף הוי מדאורייתא, וא"כ יש לומר צזה כעין דין ראוי לצילה] אף לרבי עקיבא קודם חזרה דסצר דאף צצבהמה סגי צסימן אחד לטבר מידי נבילה, צזה לא צעינן כלל דיביו צ' הסימנים ראויין לשחיטה.

כן אף גבי סימן שני צטוף, דכל היכא דשחט צ' הסימנים צעינן לתרוויבו.

ומעתה יש לומר, דהאי דינא אינו אלא לדידן דצבהמה צעינן צ' סימנים אף לטבר מידי נבילה, וצזה יש לומר דאף דצטוף אמרה תורה דסגי צסימן אחד, מ"מ היכא דשחט שניהם כצבהמה הוו תרוויבו מכלל השחיטה, וצעינן לתרוויבו, אף לרבי עקיבא קודם חזרה דסצר דלענין לטבר מידי נבילה אף צצבהמה סגי צסימן אחד, צזה אף כשהוסיף ושחט סימן צתרא לא צעינן ליה לטבר מידי נבילה, וממילא לא שייכי ציה פסולין [מיביו הרש"ש ציאר גדר דינא דר"ע הואיל ואית ליה הכשר צטוף או מדאיתקש לטוף ומוקמינן היקשא לטבר מידי נבילה].

בענין טבל ועלה מחזיק עצמו לכל דבר שירצה

אפשר שפשוף צעי לעולם עכ"ל, הרי לדידך
הר"ש דאיכא דין שפשוף אף צנטל מים שניים
דכזר נטערו מים שני"ג ידיו, וכן נראה לכאורה
מסתמת דברי הרמב"ם (פ"א ממקואות ה"ג) כל
הנוטל ידיו לריך לשפוף ויטוין עוד צפ"ו
מצרכות (ה"ט) דפסק לדינא דסוטה הני"ן.

ויתכן לדון צביאור הדברים, דהנה כתב
הרמב"ם (פ"ו מהב"ט ה"ז) וז"ל הנוגע
באז מאצות העומאות המושלך בתוך המקוה,
כגון נצילה או שרץ או משכב שהוא צמקוה ונגע
צו ה"ז עמא, שנאמר אך מעין וזור מקוה מים
יהיה עהור ונוגע צנבלתס יעמא אפילו כשהן
בתוך המקוה מעמאין וכשיעלה מן המקוה זה
הנוגע יטבר, והנושאן מעמא צגדים צשעת
נשיאתן, ואס נגע באוכלים עד שלא פירש הרי הן
ראשון לעומאה כמו שציארנו, וכן צ שדרס על
המשכב שהוא מונח צמקוה הרי המשכב עמא,
וכשיעלה המשכב מן המקוה יטבר שהרי עלתה
לו עזילה עכ"ל וכתב הכס"מ שם וז"ל
צתוספתא דמכשירין פרק שני ונראה מתוך
דצריהס שהטעם מפני שאין העמא נטבר אלא
צעלייתו מהמקוה לא צעודו בתוך המקוה עכ"ל,
ויטוין צאר"ש (פ"ג ממטמאי משכב ומוש הכ"ג) דקדק
כן מסוגיא דיצמות (מו א) ומלשון הרמב"ם (פ"ג
מאיס"ג ה"א) לענין עזילה גירות יטוין עוד שם,
ומצאריס צזה, דודאי אין העלייה מן המקוה
מעברת אלא עמס העזילה, אלא דאין העזילה
מעברת אלא אחר שנגמרה, ולא נגמרה העזילה
אלא צעלייתו מן המים.

ומעתה יש לדון, דכל זמן דגופו לא נגמרה
העזילה לגמרי ולישנא דקרא "ורחץ
צמים" ויעקר גדר עזילה היינו רחילה, וכל זמן

בפרק אין דורשין (יט א) אמר רבי אלעזר עבל
ועלה מחזיק עצמו לכל מה שיראה, וכתבו
תוס' וז"ל ועודנו לא וצממה ספרים כתיב צהדיא
לת, וז"צ מאי מעלוותא איכא צמה דהוי לת,
ויטוין צמקד"ד (טהרות ס"ט סק"ד עמ' 224).

והנה ציומא (לא צ צב"ד) תנן ירד וטבל עלה
ונסתפג וכן צפ"ג דפרה (מ"ח) ירד וטבל
עלה ונסתפג, ועמדו האחרו' אמאי צעי סיפוג
ולידדו דהוי משום חליה לצגדי כהונה, אך עמדו
עוד דצריש תמיד תנן אירע קרי לאחד מהן יולא
והולך לו צמסיבה הכוללת לו תחת הצירה ונרות
דולקין מכאן ומכאן עד שהוא מגיע לצית
העזילה ומדורה היתה שם כו' ירד וטבל עלה
ונסתפג ונתחמס כנגד המדורה כו' מיהו התם
ע"כ לאו רחיה היא, דהא תנן נמי דנתחמס כנגד
המדורה וכו' וכ"כ המשנ"ל (פ"ג מצודות יו"כ ה"ג)
דהתם ודאי אורחא דמילתא, אלא דקדק שם
מדצרי הרמב"ם דצהל' עזודת יו"כ העתיק
"עזבל ועולה ומסתפג" אלמא דינא קתני
ויטו"ש.

והנה צסוטה (ג ד) אמר רבי אצבו כל האוכל פת
צלא ניגוצ ידים כאילו אוכל לחס עמא כו'
ויטו"ש צרש"י, וצתוספתא (פ"ק ידיס ה"ג) הנוטל
את ידיו לריך לשפוף את ידיו כו' והר"ש (פ"ג
ידיס מ"ג) ציאר וז"ל לריך לשפוף כלומר לקנח
מים שעל ידיו צמפה או צשאר דצריס כדאמרין
צפ"ק דסוטה כל האוכל פת צלא ניגוצ ידיס
כאילו אוכל לחס עמא ושפשוף לשון קינוח הוא
כו' וצשלא נטל כי אס הראשונים איירי דאי נטל
את השניים היכי קתני סיפא צשפוף צראש חזר
ונגע צהן עמאה הרי עיברו השניים את
הראשונים שעל גצי היד כדקתני מתני' ומיהו

אינו אלא אחר הערב שמש] ויש לומר דלהכי
איכא דין סיפוג לכתחילה בין בטבילה ובין
בנטילת ידים, ומעתה יש לבאר דלהכי כל זמן
דעודו לח מלי להחזיק את עלמו.

דעודו לח לא נגמרה רחילת הטבילה] ואף דעיקר
הטבילה חלה כבר בעלייתו מן המקוה וכבר אינו
מעמא אחרים, מ"מ אכתי לא נגמרה טהרת
הטבילה לגמרי [וכעין דמלינו דגמר הטבירה